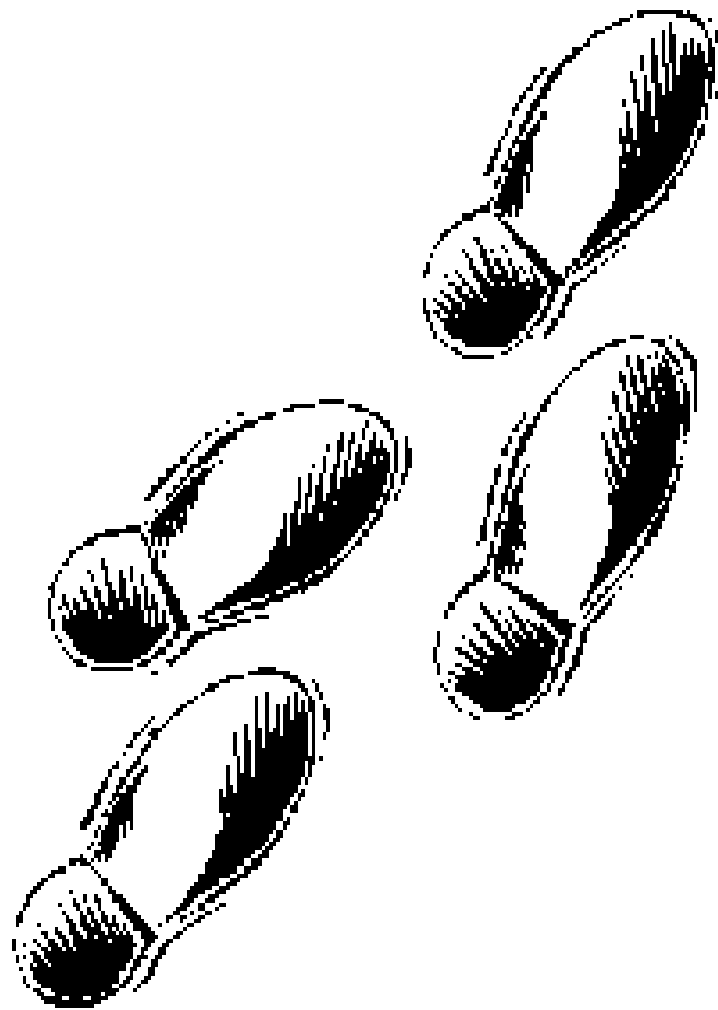

***Viering van de Wereldgebedsdag
voor de Zorg voor de Schepping
(1 september)***

Een bidprocessie voor de schepping

I Een bidprocessie voor de schepping

Paus Franciscus heeft de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping (1 september) in het leven geroepen opdat wij gedenken dat de aarde een geschenk van God is: wij mensen mogen God danken voor de schepping, en worden geroepen verantwoordelijk om te gaan met dit geschenk en alle leven dat zich op de aarde bevindt.

De milieucrisis maakt een dergelijke gedenkdag bijzonder actueel. Overal worden we herinnerd aan hoe uitputting van grondstoffen en eindige energiebronnen de toekomst bedreigt. Klimaatverandering heeft effecten op de waterhuishouding, op de voedselproductie in de wereld. Op de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping worden deze mondiale problemen verbonden met lokale situaties van zorg, zoals bodemvervuiling. Ook hoopvolle tekenen van respectvol omgaan met de aarde kunnen op deze dag een plaats krijgen, zoals vernieuwbare energiewinning in de vorm van een windmolen, of het herstel van natuur.

Thema's die aan de orde kunnen komen, zijn:

- grond: is de grond waarop we leven schoon? Veilig?
- water: waar komt het drinkwater in de omgeving vandaan? Waar gaat afvalwater naar toe?
- grondstoffen: waar komen onze grondstoffen vandaan? Hoe lang zijn deze er nog? Wat doet de delving van grondstoffen met de natuur?
- voedsel: waar wordt ons voedsel geproduceerd? Hoe gaan we om met voedsel wereldwijd?
- afval: hoe gaan we om met afval? Wordt het weggegooid? Verbrand? Of hergebruikt?
- energie: dit thema ligt in de lijn van de grondstoffen. Ook hier is vaak sprake van uitputting omdat fossiele brandstoffen als gas en olie eindig zijn. Hoe komen we in de toekomst toch aan energie?
- vervoer: dit thema hangt enerzijds samen met het gebruik van fossiele brandstoffen. Hoe nodig is het om altijd met de auto te reizen? Hoeveel reizen maakt een mens eigenlijk zonder erover na te denken? Anderzijds is de aanleg van wegen in veel gevallen een aanslag op de omgeving. Hoeveel natuur mag er verloren gaan voor enkele minuten tijds winst?

In beweging

Hoe kun je deze thema's beter in gebed aan de orde stellen dan daar op de plaatsen waar het gebeurt in onze wijk in de stad, of in de omgeving? Liturgie wordt tegenwoordig vooral geassocieerd met in de kerk zitten. En soms met buiten in een park zitten. Maar de traditie van de kerk is rijker dan dat stilzitten.

Tijdens processies en bedevaarten lopen de deelnemers van oudsher een tocht, meestal van de ene heilige plaats naar een andere heilige plaats, bijvoorbeeld een kapel in de buurt of een put met een bijzonder verhaal. En tijdens die processie wordt gezongen en gebeden. Misschien zijn er nog mensen die het kennen: in vroeger tijden hield de gemeenschap bidprocessies in de dagen voor Hemelvaart om te bidden voor een goed jaar voor de landbouw en een goede oogst. Ze heetten de kruisdagen.

Een andere liturgische vorm van wandelen is die van de kruisweg: in vrijwel iedere kerk, of soms ook buiten in een park, zijn in veertien staties de betekenisvolle momenten van de kruisweg van Jezus vormgegeven in kunst. En die wandeling kun je bijna niet maken zonder bij iedere statie stil te staan, even te blijven kijken en in gebed te raken.

Op deze liturgische tradities is de bidprocessie voor de schepping geënt: een liturgische wandeling moderne stijl die ontworpen is om de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping te vieren.

Deze liturgiesuggesties bevatten twee onderdelen. Allereerst een handleiding hoe een wandeling te ontwerpen rond de thematiek van deze Wereldgebedsdag. Ten tweede enkele liturgische bouwstenen die te gebruiken zijn in de liturgische wandeling. Deze liturgische bouwstenen zijn overigens ook te gebruiken wanneer de parochie verkiest om op de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping een woord- en gebedsviering te houden in de kerk of buiten in een park.

II Een liturgische wandeling ontwerpen

Deze handreiking kiest de vorm van een liturgische wandeling met meerdere halteplaatsen: staties. Bij deze staties staat de groep een korte tijd stil en is er een liturgisch moment van bezinning. De afstand tussen de staties wordt in principe lopend afgelegd. Onderweg kan men liederen zingen.

Het ontwerpen van een liturgische wandeling begint met het vaststellen van een wandelroute. Deze route wordt bepaald door de lokale situatie; daarvoor worden hier enkele handreikingen aangereikt.

De route

Kies allereerst de tijdsduur. Wordt het een middagvullend of dagvullend programma, of beperk je het tot anderhalf uur lopen en vieren? In een uur of anderhalf uur (zoals de gemiddelde viering op zondag vandaag) is er weinig tijd om afstand af te leggen. Dan is een park waar men zelf staties aanbrengt, beter haalbaar dan een wandeling over een groter gebied, zoals een deel van de stad of door een dorp en buitengebied.

Wil men aansluiten bij actuele plaatsen, staties, in de eigen omgeving, dan duurt de liturgische wandeling al gauw langer: twee uur tot een heel dagdeel. In deze handreiking wordt uitgegaan van een wandelbijeenkomst van ongeveer twee uur. Voor een bijeenkomst van deze lengte is het goed te streven naar een wandelroute van circa één uur.

Denk ook na over deelname van mensen die slecht ter been zijn. Wil je een route die rolstoeltoegankelijk is? Is het mogelijk een alternatieve vorm van meedoen te scheppen, zoals mensen bij de halteplaatsen laten wachten tot de groep voorbijkomt?

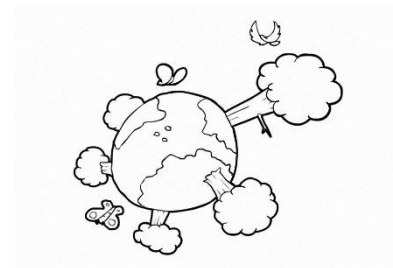
Deze handleiding gaat uit van een wandelroute langs actuele halteplaatsen in de eigen omgeving. Een liturgische wandeling of bidprocessie ontwerpen rond zelf aangebrachte staties is eenvoudig hiervan af te leiden.

Start met een plattegrond van de omgeving. Welke plaatsen in de omgeving verwijzen naar thema's die aan de orde zijn op de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping? Streef naar een wandeling met vijf halteplaatsen of staties, zodat verschillende thema's aan de orde kunnen komen.

De halteplaatsen

Halteplaatsen (staties) kunnen gezocht worden bij de volgende thema's:

- **natuur:** waar is een park of groene omgeving die door veel mensen dankbaar gebruikt wordt? Welke planten en dieren leven hier? Worden ze bedreigd? Wordt er aandacht gegeven aan biodiversiteit, het voorkomen van bijensterfte, inrichten van groenstroken die extra aantrekkelijk zijn voor vlinders of andere dieren?
- **grond:** is de grond waarop we leven schoon? Veilig? Is er ergens bodemvervuiling? Of bodemvervuiling opgeruimd?
- **water:** welke waterpartij, rivier, sloot, gracht, vijver is er in de omgeving? Is er een waterzuivering? Is er nog een oude put of bron waar mooie / belangrijke verhalen omheen bestaan?
- **grondstoffen:** veel plaatsen waar eindige grondstoffen gedolven worden, zullen er niet zijn in Nederland. Men kan denken aan een plaats waar grondstoffen verwerkt worden die van elders komen. Als alternatief kan men op zoek gaan naar zichtbare elementen in de omgeving die gemaakt zijn van koper, ijzer of andere zichtbare delfstoffen.

- **energie:** is er in de omgeving een energiecentrale? Is er een plaats waar veel energie verbruikt wordt, zoals een kassencomplex (die tegenwoordig ook al vaak duurzame energie opwekken)? Of zijn er vormen van duurzame energieproductie, zoals huizen met zonnepanelen, of een windmolen?
- **voedsel:** is er in de omgeving een plaats waar voedsel geproduceerd wordt? Landbouw of tuinbouw? Of belangrijke centra waar voedsel een centrale plaats inneemt? Als er geen specifieke plaats verbonden kan worden met voedsel, biedt een plek in de natuur een alternatief: overal waar planten groeien, groeit voedsel.
- **afval:** is er in de omgeving een plaats waar afval verzameld wordt? Een afvalcontainer op straat is al een aanleiding om over afval en hergebruik van grondstoffen na te denken, net als een kringloopwinkel.
- **vervoer:** paden of wegen en zijwegen zullen er in overvloed zijn. Welk kruispunt van wegen of paden leent zich ervoor om stil te staan bij ons reisgedrag?

Denk ook aan de historie van de omgeving: misschien is er een oude put die nu niemand meer iets zegt, maar die vroeger als drinkwateropslag dienst heeft gedaan. Niet alle thema's kunnen misschien op loopafstand van elkaar gevonden worden. Een mogelijkheid is om de wandeling toe te spitsen op één of twee thema's, bijvoorbeeld grondstoffen en afval. Dan zoek je naar locaties die te maken hebben met grondstoffen en met afval of hergebruik van materialen. Dit helpt voor de eenheid van de liturgische wandeling, maar kan ook de aandacht voor de Dag van de Schepping versmallen.

Monumentale of religieuze plekken

Naast staties die bepaald worden door de thema's van duurzaamheid van de schepping op zichzelf, zijn er ook andere vormen van staties die deel kunnen uitmaken van de wandelroute. Denk dan aan de monumentale plekken, de religieuze plekken in de omgeving.

- Zijn er kerken of kapellen in de omgeving?
- Is er een heiligentraditie ter plaatse rond een heilige, bij voorkeur met een verhaal dat aansluit bij de thematiek van de schepping? Sint Maarten, Sint Elisabeth van Thüringen, een (Keltisch) kruisbeeld of wegkapel...
- Is er een plaatselijke historische persoon die iets betekend heeft voor de natuur, gerechtigheid, milieu? Is er voor deze persoon een monument? Of is er een statie op te nemen in de wandeling waar hij of zij sporen nagelaten heeft?
- Zijn er bestaande monumenten of kunstwerken die zinvol ingepast kunnen worden in de wandeling?

Welke relatie is er te leggen tussen deze heilige plekken en de thema's van schepping en zorg voor de aarde?

Derde insteek: diaconale plekken

Zorg voor de schepping hangt samen met andere gerechtigheidsvragen, zoals eerlijk verdelen van bezit en grondstoffen, en daarmee ook met grote internationale vraagstukken als de wereldwijde voedselverdeling, eerlijke handel, oorlog en vrede, vluchtelingen. Daarom kan men als staties ook kijken naar diaconale projecten, de plaatselijke opvang van vluchtelingen, et cetera. Waak er echter voor dat er binnen de plaatselijke voorbereidingsgroep overeenstemming is over de samenhang van de staties. Deze overeenstemming is wezenlijk om ook aan het grotere publiek duidelijk te maken dat het thema van Gods gerechtigheid rond de schepping nog steeds centraal staat.

Samenwerkingspartners

Een wandeling als deze uitzetten doe je niet alleen. Bij voorkeur is er een groep die de wandeling en de viering voorbereidt. De Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping leent zich goed voor een oecumenische activiteit. Het kan vanzelf gaan dat er in de werkgroep mensen zijn die veel weten over de omgeving. Als de tijd en de contacten het toelaten, is het zinvol om samenwerking te zoeken met andere organisaties.

- een natuur- en milieu-educatiecentrum
- een historische vereniging
- basisscholen
- kringloopbedrijf

Praktische vragen:

Waar start en eindigt de wandeling? Is er gelegenheid voor ontmoeting en koffiedrinken na afloop? Of voor een vervolgprogramma? Kan dat binnen (bij slecht weer) en is er ruimte buiten waar je met een groep mensen kunt verblijven?

Het duiden van de staties

Wanneer de praktische vragen voor een route zijn beantwoord, is de volgende stap het duiden van deze staties. Welke van deze plekken zijn hoopgevend? Welke plekken vertellen over (nieuwe) hoop voor de toekomst? Welke plekken roepen om klacht of aanklacht?

Zijn er plekken waar zowel klacht als hoop naar voren kunnen komen: dit zijn meest de boeiende plekken.

Een liturgische wandelroute is geen protestmars of actiecampagne. Voorkom dat de wandelroute een uitsluitend negatief verhaal of een uitsluitend positief verhaal wordt. Gebruik deze wandeling niet om individuele mensen aan te klagen (eigenaren van een agrarisch bedrijf of van een fabriek die bijdraagt aan vervuiling).

Liturgische wandeling langs (tijdelijk) geplaatste staties

Wanneer het niet haalbaar is om binnen een redelijke wandelafstand een aantal betekenisvolle plekken met elkaar te verbinden, kan men als alternatief staties creëren. In dat geval is de keuze van de thema's minder bepaald door wat er in de omgeving is en kan men meer uitgaan van wat de voorbereidende werkgroep zinvolle thema's vindt. De voorbereiding van de wandeling bestaat in dit geval uit twee onderdelen: zet enerzijds een wandelroute uit in een wijk of in een park. Markeer plaatsen langs de route voor de gekozen thema's door er symbolische voorwerpen of gedichten of kijkkastjes neer te zetten of op te hangen.

Zet op deze manier een route uit met zo'n vijf tot zeven staties. Het vereist een aantal proefwandelingen om tot een wandeling te komen die betekenisvol is en goed van lengte. Neem als richttijd voor de wandeling ongeveer een uur; door het lopen in een groep en het stilstaan bij de staties neemt de processie al gauw tweemaal zoveel tijd in beslag.

III Liturgische bouwstenen

Wanneer er een wandelroute is met staties die ieder een eigen thema hebben, kunnen de liturgische momenten ingevuld worden bij iedere statie. Het is goed daarbij een eenvoudige structuur te kiezen die bij iedere statie herhaald wordt. De liturgische momenten duren steeds tien tot vijftien minuten; daarna loopt men weer verder.

In deze bouwstenen wordt ervan uitgegaan dat er muziek is; in de vorm van liederen begeleid op een gitaar of een ander instrument dat eenvoudig meegaat op tocht. Wanneer er geen muziek is, kan men kiezen voor gesproken vormen.

Houd er rekening mee dat het wandelen zelf al liturgische beweging is. Wanneer men start met een gebed of lied aan het begin van de wandeling, worden de deelnemers al wandelend vanzelf pelgrims. Weer en wind, al wat men onderweg tegenkomt zal gaan meeresoneren in het ritueel dat de wandeling zelf is. Niet de hele wandeling hoeft ingevuld te worden met liederen of gebeden of symbolische handelingen. Men kan afspraken maken over (gedeeltelijk) wandelen in stilte.

Bij iedere statie houdt men stil. De structuur van de liturgische momenten bij iedere statie is steeds dezelfde:

- Beginlied of openingsvers
- Introductie over de plaats van de statie
- Schriftlezing
- Kyriegebed
- Symbool
- Psalm(gebed)
- en / of slotlied

Beginlied (bij voorkeur steeds hetzelfde) of Openingsvers

Introductie

over de plaats van de statie.

Vertel in een tekstje van maximaal 200 woorden wat hier op deze plaats gebeurt (gebeurd is) of wat deze plaats verbindt met het thema van deze statie.

Schriftlezing

of gelezen psalm

Deze Schriftlezing is bij voorkeur kort, niet langer dan enkele verzen.

- natuur: Matteüs 6, 26-29
- water: 2 Koningen 2, 19-22
- grondstoffen: Job 28, 5-6.9-10.12
- voedsel: Joël 2, 21-24.26-27
- uitputting van de aarde (afval, vervuiling): Rom 8, 18-22
- grond: Deuteronomium 8, 7-18
- vervoer / de weg: Sirach 37, 15-18

Kyriegebed

(zie onder voor afzonderlijke teksten)

omlijst met gezongen Kyrie (Taizé) of een andere gebedsacclamatie of besloten met een kyrielied

Symbool

Bij een processie wordt vaak een heilig voorwerp of beeld meegedragen. In deze liturgische wandeling is het mooi om vanuit de staties een groeiende symbolische verzameling mee te dragen. Neem als basis een lege schaal of platte mand mee. Bij iedere statie wordt er ter plaatse iets meegenomen. Dat kan water zijn (neem een flesje mee), een tak, een handvol aarde, een bloem. Een paddenstoel bij het thema afval – als vorm van kringloop in de natuur zelf, een steen of een mineraalsteen bij het thema grondstoffen. Eventueel kunnen de voorwerpen die ter plaatsen 'gevonden' worden, vooraf neergelegd worden. De gekozen voorwerpen verwijzen naar het goede in de schepping en naar dank en hoop. Tijdens de wandeling groeit de verzameling voorwerpen die meegenomen worden zodat bij het eindpunt (in een kerk of kapel, of vlakbij) de "hele schepping" voor God neergelegd kan worden.

Psalm

of gesproken **psalmgebed** als afsluiting

- natuur: psalm 8 of psalm 67-I
- water: psalm 42
- grondstoffen: psalm 104
- voedsel: psalm 78
- uitputting van de aarde (afval, vervuiling): psalm 63
- grond: psalm 72-II
- de weg: psalm 119-I (of gelezen: 119, 33-40)

Afsluitend lied

Bij voorkeur een vast lied. Dit kan eventueel een (herhalend) lied zijn dat meegaat de wandeling in naar de volgende statie.

Openingsvers

(uit psalm 89-63-69)

V.: Van U is de hemel, God, van U is de aarde

A.: U hebt de basis gelegd voor al wat er is.

V.: Recht en gerechtigheid zijn de pijlers van uw troon,

A.: liefde en trouw gaan voor U uit.

V.: Hemel en aarde moeten U loven,

A.: de zee met alles wat daarin beweegt.

V.: U wil ik prijzen mijn leven lang,

A.: met geheven handen uw naam bezingen.

Meer suggesties voor Schriftlezingen:

Natuur / gave van God

- Genesis 1,26-2,4a (de mens als behoeder van de schepping)
- Matteüs 6, 24-33 Kijk naar de vogels in het veld, ze zaaien niet en ze maaien niet...

Grond / bodem

- Deuteronomium 8 ,7-18 De Heer brengt u in een heerlijk land. Brood en wijn, ijzererts en koper.

Voedsel

- Joël 2, 21-24.26-27

Water

- 2 Koningen 2, 19-22 Het water bij Jericho wordt gezuiverd door Elisa zodat het geen ziekte en dood meer voortbrengt.
- Ex 15, 22-27 (het volk in de woestijn bij Mara) of Ex 17, 1-7 (Mozes slaat water uit de rots bij Massa)

Grondstoffen en eindige hulpbronnen

- Job 28, 1-12 Boven op de aarde ontkiemt het graan, onder de grond boort de mens tunnels en vindt allerlei kostbare stoffen. Maar wijsheid is daarin niet te vinden.

Uitputting van de aarde

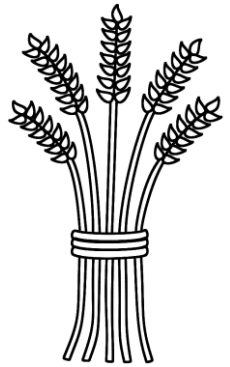
- Joël 1, 5-10 Word wakker, dronkaards! De aardbodem treurt, de most en de olie zijn op.
- Deuteronomium 24, 19-22

Lijden van de schepping (algemeen; bijvoorbeeld bij thema afval)

- Rom 8, 18-22 De hele schepping lijdt en zucht in barensweeën, wacht op verlossing uit de eindigheid.

De weg van God (vervoer)

- Wijsheid 5, 6-8 Wij zijn afgedwaald van de weg van de waarheid
- Sirach 37, 15-18 Bid tot God dat we de goede weg nemen
- Matteus 7, 13-14 De brede en de smalle weg
- psalm 119, 33-40 (en psalm 119, 105)

Kyriegebed

Per statie is er één kyriegebed, afgewisseld met een gezongen acclamatie.

Gezongen Kyrieacclamatie

Als Gij bestaat, bewerk ons dan. Herschep ons hart en ons verstand dat wij ontvankelijk worden voor uw Naam.
(Oosterhuis / Oomen. *Verzameld Liedboek*, p. 149)

of:

Eeuwige, hoor ons bidden. Wees ons nabij
Eeuwige, hoor ons bidden. Blijf ons nabij
(Vrieten-mis, *Zangen van Zoeken en Zien*, nr. 264)

of:

Om de mensen en de dieren
(*Liedboek 2013* nr. 299j)

Gebedsteksten:

God wij leggen aan u voor onze zorg om de schepping:

(bij Genesis)

God, Schepper van al wat is
U heeft ons aangesteld over de aarde en al wat daarop is
om haar te bewerken en te bewonen.
En vandaag worden zoveel vlinders, vogels,
zelfs bijen met uitsterven bedreigd.
De aarde is saaier geworden
onder onze zorg.

Daarom vragen wij U:
(gezongen kyrieacclamatie)

(Bij Job 28)

God, Schepper van al wat is
U heeft de aarde uitgerust met natuurlijke energie,
mooie metalen en nuttige grondstoffen,
om het leven mooier te maken voor mensen en dieren.
Nu raakt de aarde uitgeput:
Mijnbouw en olie zetten mensen aan tot oorlog.
en de gaswinning tast de vaste grond
onder onze voeten aan.
De aarde is armer geworden
onder onze gulzigheid.

Daarom vragen wij U:
(gezongen kyrieacclamatie)

(Bij Exodus / 2 Koningen)

God, Schepper van al wat is,
U heeft op aarde voor water gezorgd
om van te drinken, om er voedsel mee te verbouwen
om erop te varen en om plezier mee te maken.
Water zou een bron van leven moeten zijn,
maar wij leren onze kinderen om niet te drinken
en soms zelfs niet te zwemmen.
Het water is onveilig geworden
door ons gebruik.

Daarom vragen wij U:
(gezongen kyrieacclamatie)

(Bij Deuteronomium / Genesis 1)

God, Schepper van al wat is,
U heeft de mens voedsel gegeven,
gewassen om te verbouwen;
dieren om te verzorgen.
Wat hebben wij gemaakt van onze voedselindustrie?
Hoe tonen wij nog respect voor de planten en de dieren

die ons tot voedsel zijn?
De aarde is eenzijdiger geworden
door onze onstillbare honger.

Daarom vragen wij U:
(gezongen kyrieacclamatie)

(Bij Romeinen 8)

God, Schepper van al wat is,
U heeft de aarde aan ons gegeven,
als een bron van bestaan en bron van vreugde.
Wij sluiten liever onze ogen voor de afvalbergen,
en de plastic soep op de oceaan
dan spullen en grondstoffen te hergebruiken.
De aarde zucht onder de last
van ons bemoeien.

Daarom vragen wij U:
(gezongen kyrieacclamatie)

(Bij Deuteronomium)

God, Schepper van al wat is,
U heeft de aarde groot genoeg gemaakt
om al haar bewoners van voedsel te voorzien.
Wij kappen bossen en wouden op aarde,
we sluiten onze ogen voor verdroging en hongersnood.
De aarde is verschraald
onder onze gretigheid.

Daarom vragen wij U:
(gezongen kyrieacclamatie)

(Bij Wijsheid / Sirach)

God, Schepper van al wat is,
Zoekend banen wij ons een weg door het leven
soms dwars door al wat van waarde is heen.
Wees ons een wegwijzer
om het goede spoor te blijven vinden,
U die toch de weg, de waarheid en het leven bent.

Daarom vragen wij U:
(gezongen kyrieacclamatie)

Psalmgebed

(naar psalmen 8-24-69-85, vertaling: *Vijftig Psalmen*)

V.: Van God is de aarde en allen die er wonen

God heeft haar zelf op de stromen gebouwd

A.: Hemel en aarde zullen Uw Naam verkondigen

V.: Genade en trouw ontmoeten elkaar,

recht en vrede omhelzen elkaar

A.: Hemel en aarde zullen Uw Naam verkondigen

V.: Trouw ontkiemt als een zaad in de aarde

gerechtigheid staat als een zon aan de hemel

A.: Hemel en aarde zullen Uw Naam verkondigen

V.: Gij doet ons mensen het werk van uw handen beheren

en alles hebt gij aan onze voeten gelegd

A.: Hemel en aarde zullen Uw Naam verkondigen

V.: Kleinen en armen, allen die zoeken naar God

mogen het weten: God laat hen niet in de steek

A.: Hemel en aarde zullen Uw Naam verkondigen

V.: Onze God wil zegen schenken

en het land zal vruchten dragen

A.: Hemel en aarde zullen Uw Naam verkondigen

Afsluitende statie

De laatste statie vormt de afsluiting van de wandeling. Dit kan in de kerk of kapel zijn, of op een andere plaats. Het is goed om hier met een sobere liturgische aankleding (kruis op standaard, kaarsen, draagbaar altaar) wat gewicht aan de plaats te geven. Hier wordt dezelfde structuur gebruikt als bij de andere staties. Er komt geen nieuw thema meer aan de orde, maar de opbrengst van de wandeling, onze zorgen, onze dank voor de schepping, wordt voor God gebracht. De bijeengesprokkelde symbolen in hun mand of schaal worden hier voor het kruis neergelegd. Daarbij kan een zegengebed gebeden worden.

- Beginlied of openingsvers
- Introductie over de plaats van de statie
- Schriftlezing
- Symbolen neerleggen voor God
- Zegengebed
- Slotlied

Zegengebed over (de symbolen van) de schepping

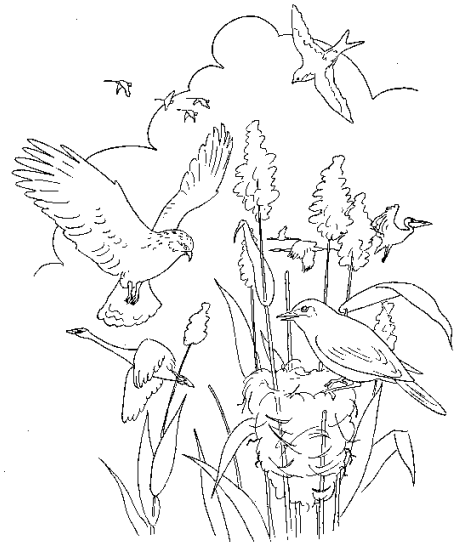
God, Schepper van al wat leeft,
Hemel en aarde houden niet op
met hun schoonheid te getuigen van uw majesteit.
Bloemen heeft U hun schoonheid gegeven,
U gaf de paarden hun kracht
U leerde vogels te nestelen in bomen of op rotsen,
U leerde de bijen honing te maken
gaf de vlinders hun kleuren,
en ook ons mensen heeft U uit aarde gebouwd.
Wij leggen voor u neer: water, aarde,
bloemen, stenen, [...], vruchten van de schepping.
Er is maar één aarde.

Zegen deze aarde, God,
 zoals U de aarde gezegend hebt in de dagen van de schepping.
 Laat het water tot bron van leven zijn,
 Laat zon en maan bronnen van warmte en regen zijn.
 dat de aarde voedsel voortbrengt,
 dat wij ons verbonden weten
 met deze ene, onze aarde.
 Zo vragen wij U, Schepper,
 in de eenheid met Hem die ons uw liefde voorleefde,
 en met de Geest die met ons verder gaat,
 Van eeuwigheid tot eeuwigheid.
 Amen.

Psalmen (de nummers verwijzen naar de psalmen in Gezangen voor Liturgie)

Kijk ook eens in de Bijbel zelf: de oorspronkelijke psalmteksten kunnen ook als Schriftlezing dienen

- Psalm 8-II (natuur)
- psalm 19-I
- psalm 24-I
- psalm 42 (water)
- psalm 63 (grondstoffen)
- psalm 67-I
- psalm 72-II (recht en onrecht)
- psalm 78 (voedsel)
- psalm 85
- psalm 104 (grondstoffen, honger)
- psalm 126-I

Liederen

Gezangen voor Liturgie

- lied 417 De aarde is vervuld
- 566 Zoals de mensen leven doen de vogels niet
- 567 Zo lang er mensen zijn op aarde
- 574 Aan U behoort, o Heer der Heren
- 591 De steppe zal bloeien
- 600 Een schoot van ontferming is onze God
- 603 Gezegend die de wereld scheidt

Omdat de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping zich leent voor een oecumenische viering, volgen hier ook enige liedsuggesties uit het nieuwe Liedboek van de PKN.

Liedboek. Zingen en bidden in huis en kerk (2013):

- psalm 8b: Zie de zon, zie de maan (geschikt voor kinderen)
- psalm 98c Bergen kunnen het
- 162 In het begin lag de aarde verloren (geschikt voor kinderen)
- 220 Zoals een bloem
- 236 O Schepper God, die alles grondt (vert. van Deus creator omnium)
- 697 Kom Schepper Geest (met wind in de haren)

- 707 Dragende, moederlijke God
- 742 Wees geprezen, bron en schenker = Zonnelied van Franciscus
– bewerking van Maarten Das / muziek van Berry van Berkum
- 728 God die leven hebt gegeven
- 719 Loof God voor de vruchten
- (en 715-720: liederen bij de oogst)
- 772 Jesaja heeft het eeuwen geleden voorzien
- 880 Het leven op aarde is vreugde en rijkdom
- 979 De vogels van de bomen
- 981 Gij voedt de vogels in de bomen – canon
- 982 In de bloembol is de krokus
- 987 Bron van het zijnde (bij Genesis 1)
- 988 Zittend in het gras, alleluia – canon

Zonnelied van Franciscus *In een reeks liturgiesuggesties voor de Wereldgebedsdag voor Zorg voor de Schepping mag het zonnelied van Franciscus niet ontbreken. Het zonnelied van Franciscus is een lange lofzang op de schepping, waarin Franciscus alle schepselen bezingt als zijn broeders en zusters en God looft en dankt. De oorspronkelijke tekst van Franciscus wordt in het Italiaans gezongen door Angelo Branduardi (er bestaat een Nederlandse vertaling).*

Voor samenzang in de liturgie zijn bewerkingen meer geschikt. Het zonnelied is door verschillende tekstdichters hertaald en door componisten weer op muziek gezet om het te kunnen zingen in de liturgie. Een selectie van zonnelied-bewerkingen:

- Heel de schepping zingt voor U, lieve God almachtig (ook voor kinderen)
(Tekst Marjet de Jong, muziek Wim Ruitenbeek)
<http://www.geloventhuis.nl/>
- Zonnelied (En de zon die is mijn broeder, is mijn broeder overdag) (ook voor kinderen)
(Tekst Jan Raas, muziek Adri Bosch)
<http://www.gooiensticht.nl/het-zonnelied.html>
- Laudato si, o mi signore – Duitse bewerking van het Zonnelied door Wilfrid Pitz, muziek traditioneel (bron onbekend)
Nederlandse vertaling door André Troost
http://kerklidewiki.nl/index.php/Laudato_si
- Wees geprezen, bron en schenker = Zonnelied van Franciscus
(tekst Maarten Das, muziek Berry van Berkum)
Liedboek 2013, Zingen en bidden in huis en kerk, nr 742
- Het Zonnelied, vrij (U eeuwige die ver weg zijt en ongezien)
(tekst Huub Oosterhuis, muziek Bernard Huijbers)
Verzameld Liedboek p. 166
- Idem
Huub Oosterhuis, muziek Antoine Oomen
beide te beluisteren en te bestellen op <http://nieuweliefdeleerhuis.com/liederen/>
- Een zonnelied in de 21e eeuw – naar het zonnelied van St. Franciscus
(tekst Mirjam Weijers, muziek Oscar Bouwmans)
<http://www.liederen.org/Zonnelied21>

Overige Lieder

Een uitstekende verzameling van liederen, waaronder ook mooie, minder bekende liederen, die ook heel geschikt is om uit te putten voor liturgie rond het thema van de schepping:
<http://www.klimaatloop.nl/wp-content/uploads/2015/08/Klimaatloop-Lieder.pdf>

O schepping o schoonheid

(Marijke de Bruine / Wick Gispen – bundel: Lieder voor de Toekomst, nr 18)

Refrein:

O schepping, o schoonheid,
in ons hart welt een lied (2x)

1. Zingt mee met de vogels, de wind,
het ruisen van water en regen,
zingt mee met het spelen van schaduw en licht,
met de lokroep der lente, een lied
van de gang, het geheim van het leven.

Refrein

2. Zing mee en wordt stil van verwondering,
stilte vol vreugde en lof,
stilheid die toekomt, als lied zonder woorden
aan Die heeft geschapen,
de schepping, de schoonheid, het licht
en het leven, het al
aan de Scheppende die dit schiep.

Refrein

IV Wanneer de viering in de kerk is

De liturgiesuggesties zijn ook te gebruiken voor viering in een kerk of in een statische opstelling buiten. Hanteer in dat geval een vertrouwde orde van dienst.
De kyriegebeden kunnen aan elkaar geregen worden tot een kyrielitanie, afgewisseld met gezongen kyrie-acclamatie. Eindig in dat geval met het kyriegebed voor de weg.

Voor een eucharistieviering is het mogelijk om gebruik te maken van een van de "Misformulieren en gebeden voor verschillende noden" in het altaarmissaal. Bijvoorbeeld:

- formulier 22 voor vrede en gerechtigheid (p.1226)
- formulier 25 voor heiliging van de menselijke arbeid (p. 1234)
- formulier 26 in de zaaitijd (p. 1237)
- formulier 27 na het binnenhalen van de oogst (p. 1239)
- formulier 28 ten tijde van hongersnood of voor hen die honger lijden (p. 1240)

Verder kan priefatie V voor de zondagen door het jaar (p. 649) gebruikt worden in eucharistievieringen door de week en is heel passend voor de Dag van de Schepping.

Lectionarium (deel IV voor vieringen voor verschillende noden: oogst):

- Genesis 1,26-2,4a (de mens als behoeder van de schepping)
- Deuteronomium 8,7-18 De Heer brengt u in een heerlijk land. Brood en wijn, ijzererts en koper.
- Deuteronomium 24, 19-22
- Joël 2, 21-24.26-27

Op verzoek van de landelijke werkgroep Laudato Si', waarin de kerkprovincie, de KNR en enige katholieke maatschappelijke organisaties samenwerken, zijn deze liturgische suggesties voor de Wereldgebedsdag voor de Zorg voor de Schepping 2016 ontwikkeld door Marian Geurtsen.

Zie voor meer informatie rond Laudato Si': <http://laudato-si.nl/>

Daar kunt u ook uw eigen bidprocessie of andere activiteiten aanmelden.

Contact: ls@knr.nl